

KESKKONNAAMET

Elektri- ja elektroonikaseadmete kogumiskohtade kontrolli kokkuvõte

Margit Pokrovski

Keskkonnakasutuse järelvalve arendusosakond

01.12.2021

Teemad

- Keskkonnaameti järelevalveosakonna järelevalve probleemtoodete üle
- Elektroonikaromude kogumiskohtade ja KOV jäätmepunktide reidi tulemused, peamised probleemid
- Ettepanekud KOV-ile

Probleemtooted ja järelevalve

- Tootjavastutusorganisatsioonide kontrollid 1 kord aastas
- Tootjavastutuse süsteemiga liitunud tootjate kontrollid
- Free-riderite kontrollid (kaebused, järelevalve käigus)
- Aruannete mitteesitajate kontrollid
- Probleemtoodetest tekkinud jäätmete käitlejate kontrollid

Elektroonikaromude ja KOV jäätmepunktide reid

2021 aprill-mai

- Reidi eesmärk oli kontrollida Eestis tegutsevate elektri- ja elektroonikaseadmete ning patareide ja akude tootjavastutusorganisatsioonide üle-eestilise elektroonikaromude kogumisvõrgustiku vastavust jäätmeseaduse nõuetele. Kuna suurem osa elektroonikaromude kogumiskohtadest asuvad KOV jäätmejaamades, kontrolliti ka jäätmejaamade keskkonnanõudeid.

Elektroonikaromude kogumise nõuded tootjale ja TVO-le

- Igal TVO-l on kohustus rajada vähemalt iga üle 3500 elanikuga kohaliku omavalitsuse territooriumile kodumajapidamiste elektroonikaromude kogumispunkt, sh tuleb arvesse võtta rahvastiku tihedust ning nõuet, et elektroonikaromude üleandmine oleks elektri- ja elektroonikaseadme kasutajale võimalikult mugav.
- Elektroonikaromude kogumiskoht peab olema:
 - kaetud ilmastikukindla kattega;
 - vedelikukindla pinnakattega.
- Korduskasutuse soodustamiseks peab tootja tagama liigiti kogutud korduskasutatavate elektroonikaromude eraldamise muudest elektroonikaromudest enne nende üleandmist taaskasutamiseks, ringlussevõtuks või kõrvaldamiseks.
- Elektroonikaromude kogumisel (ja vedamisel) tuleb vältida nende purunemist ja omavahelist segunemist, et seadmed oleksid korduskasutatavad võimalikult suures ulatuses ning seadmetest ei lekiks ohtlikke aineid.

Elektroonikaromude kogumise nõuded turustajale

- Elektri- ja elektroonikaseadme turustaja on kohustatud oma müügikohas tasuta arvulise vastavuse alusel tagasi võtma turustatava seadmega sama liiki ja sama otstarvet täitvast seadmest tekkinud jäätmed.
- Elektri- ja elektroonikaseadme turustaja on kohustatud oma müügikohas, mille müügipind on vähemalt 400 m², tasuta tagasi võtma väikseid elektroonikaromusid, mille ükski väline mõõde ei ületa 25 cm, sõltumata sellest, kas kasutaja ostab uue sama liiki seadme või kas selles müügikohas müüakse sellist liiki seadmeid.
- Kui kodumajapidamises kasutatava elektri- ja elektroonikaseadme turustajast ei ole mööda avalikke teid 10 km raadiuses kodumajapidamiste elektroonikaromude kogumiskohta, peab tootja turustaja müügikoha kaudu füüsiliselt isikult tasuta tagasi võtma talle müüdava seadmega sama liiki ja sama otstarvet täitvast seadmest tekkinud elektroonikaromu, sõltumata sellest, kas see füüsiline isik on soetanud või soetab turustajalt samalaadse seadme.

Patarei ja akujäätmete kogumise nõuded tootjale ja TVO-le

- Patarei- ja akujäätmete tagasi võtmine toimub müügikohtade kaudu, üldist kogumisvõrgustiku nõuet ei ole.
- Patarei ja aku turustaja on kohustatud oma müügikohas tasuta tagasi võtma turustatava patarei või akuga sama liiki patareist või akust tekkinud jäätmed, sõltumata sellest, kas kasutaja kavatseb osta uue patarei või aku või mitte. Tootjal on kohustus varustada turustajat kogumiseks vajaliku kogumismahutiga.
- Patarei- ja akujäätmete käitlus- ja ladustamiskoht, sealhulgas ajutine ladustamiskoht, peab olema:
 - vedelikukindla pinnakattega;
 - ilmastikukindla pealiskattega.

Patarei ja akujäätmete kogumise nõuded tootjale ja TVO-le

- Patarei- ja akujäätmteid võib koguda ka kinnistesse mahutitesse:
 - kus patareid või akud on kaitstud ilmastikumõju eest;
 - mis ei lase läbi vedelikke;
 - on happekindel;
 - kust, kui mahutit kasutatakse patarei- ja akujäätmete esmasel kogumisel, ei saa kolmandad isikud mahutisse pandud patareisisid või akusid ilma abivahendeid kasutamata või mahutit purustamata välja võtta.

Üldised nõuded jäätmete kogumisel

- Kui jäätmejaamas/-punktis toimub ainult jäätmete kogumine, siis on selleks vajalik jäätmekäitleja registreeringu olemasolu JäätS §98-7 lg 2 p 3 alusel (jäätmete kogumine majandus- või kutsetegevuse raames).
- Kui jäätmejaamas toimub ka jäätmete sorteerimine või muu käitlus, siis on selleks vajalik jäätmeluba vastavalt JäätS § 73 lg 2 p 2 (jäätmete taaskasutamine).
- Kui tegemist on KOV jäätmejaamaga, siis on kogumiskoht vabastatud finantstagatise/garantii kinnitusest vastavalt JäätS §98-3 lg 5 p 1.
- Kui jäätmejaamas kogutakse ohtlikke jäätmeid, siis peavad olema täidetud JäätS §98-5 toodud nõuded, st KeA-le peavad olema esitatud ettevõtte juhtimissüsteemi kirjeldus, ohtlike jäämete käitlusega seotud töötaja tööülesannete ja vastutuste kirjeldus, ohtlike jäätmete käitluse eest vastutava isiku pädevust tõendav koolitustunnistus ning finantstagatist tõendava dokument õnnetusjuhtumitest tekkinud keskkonnasaastatuse likvideerimise kulude katmiseks.
- Jäätmekäitluskohaks ei loeta jäätmekogumisnõu, -konteinerit või muud -mahutit, mis on ette nähtud vaid ühte liiki tava- või ohtlike jäätmete esmakogumiseks jäätmetekitajalt, samuti ehitisi või teisaldatavaid hoiukohti, kuhu eelnimetatud mahutid tavajäätmete kogumiseks on paigutatud, või ehitisi, mida kasutatakse olmes tekkinud pakendijäätmete esmakogumiseks.

Reidi tulemus

- Kõigil kolmel elektri- ja elektroonikaseadmete TVO-l (EES-Ringlus, Elektroonikaromu ja Ekogaisma) on üldiselt kogumispunktid olemas kõigis üle 3500 elanikuga omavalitsuses. Paljudes on rohkem kui 1 kogumispunkt.
- TVO-d teevad kogumisvõrgustiku osas omavahel koostööd ning tulemused on positiivsed ning nähtavad.
- Üle Eesti mõned üksikud KOV-d, mille territooriumil puudub elektroonikaromude kogumispunkt.
- Jäätmejaama puudumisel on TVO-d leidnud ise võimalused elektroonikaromude kogumiseks.

Probleemid

- TVO-de tegevusega seotud puudused kogumiskohtades:
 - Tühjendamissagedus
 - Sobivate kogumismahutite puudumine
- KOV tegevusega seotud puudused:
 - Kogumispunkt on järelevalveta ja avatud ööpäev läbi
 - Kogumispunktis puudub nõuetekohane sorteerimine
 - Jäätmete hoiustamise tingimused ei vasta nõuetele
 - Kogumispunktil puudub vastav keskkonnaluba

Ettepanekud

- Pidev teavitustöö läbi KOV-i enda kommunikatsioonikanalite
- Ühtne jäätmete liigiti kogumise märgistus (piktogrammide)
- Jäätmete kogumiskoostööde täitmine – sobivad kogumise tingimused ja vastava loa olemasolu tagamine
- Loa puudumisel
 - KOV taotleb ise vastava loa
 - KOV leiab läbi hanke jäätmekäitleja, kes lepingu alusel haldab kogumispunkti ja taotleb ise vastava loa

KESKKONNAAMET

Keskkonnaameti üldkontakt

info@keskkonnaamet.ee | 662 5999

Keskkonnarikkumisest või erijuhtumist
teata riigiinfo telefonile **1247**

Jälgi meid:

keskkonnaamet.ee

